

REFERAT

fra møte om avlsarbeidet på sjeviot lørdag 16. mars 2002

Møtested: Rica Sunnfjord hotell, Førde

Tidspunkt: Kl. 13.30–16.00

Deltakere:

		Adresse	telefon	e-post
Ring 141	Edvin Vågstøl	5938 Sæbøvågen	56 37 10 66	
Ring 141	Kåre Wiik	Vik, 5956 Vågseidet		kaare.wiik@ lindas.kommune.no
Ring 163	Halgeir Tveit	6984 Stongfjorden	57 73 28 00	halgeir.tveit@ c2i.net
Ring 163	Jakob Øyren	6983 Kvammen	57 73 28 26	
Ring 163	Bjarte Hundvebakke	Korsav. 20, 6800 Førde		
Ring 171	Audun Nedrebø	6847 Vassenden	57 72 86 82 (også faks)	audun.nedrebo@ c2i.net
Ring 171	Eilert Årseth	6847 Vassenden		presteb38@ c2i.net
Ring 171	Kjell Erikstad	Erikstad, 6843 Skei i Jølster		
Ring 171	Øystein Årdal	Klakegg, 6843 Skei i Jølster		
Avlsutvalg Sogn og Fj.	Halvard B. Haugen	6888 Steinklepp	57 66 87 80/ 91 10 99 46	borvh@ online.no
Avlsutvalg Sogn og Fj.	Halvar Espeset	6919 Tansøy		
Avlsutvalg Hordaland	Kristen Risnes	5937 Bøvågen	56 37 00 70 a/ 56 37 35 30 p	kristen.risnes@ risneselektro.no
Landsrådet	Signe Dahl	Pb. 2323 Solli, 0201 Oslo	23 08 47 73/ 97 75 29 38	signe.dahl@ nsg.no

Innledning og bakgrunn for møtet

Saksliste for møtet ble vurdert og liste over temaer for møtet i innkalling ble vedtatt som saksliste for møtet. Kristen Risnes fungerte som ordstyrer og Signe Dahl som referent.

Signe Dahl innledet ved å orientere om bakgrunnen for møtet:

1. Innlegg fra lammekongress ”Vil semin bety slutten for væreringene?” hvor konklusjonen er at store væreringer og effektiv bruk av eliteværer er viktige for fortsatt ringdrift. Hva betyr dette for sjeviotringene?
2. Behov for samarbeid på tvers av fylkesgrenser/eget møte mellom ringer/avlsutvalg og landsrådet for sjeviot.
3. Effektiv utnytting av tida ved å legge møtet i forbindelse med kontaktmøtet i Sogn og Fjordane.

Det ble presisert at det ikke er diskutert/fattet vedtak i landsrådet knyttet til punkt 1. Gjennom dette møtet er det mulig for sjeviotringene å diskutere, forberede og påvirke saker som kan komme på sakskartet i framtida.

Framtida for væreringene generelt og sjeviotringene spesielt

Redusert livdyrhandel og seminsatsing har ført til debatt rundt framtida for væreringene. Mange væreringer opplever at salget av avkomsgranska værer og kåra lam reduseres når semin blir tilgjengelig for alle. Siden salget av værer har vært en viktig del av finansieringen av ringdriften, kan dette få store konsekvenser på sikt. Inntil videre er det væreringene som er grunnpilaren i avlsarbeidet og seminsatsingen, og landsrådet arbeider derfor med tiltak for å sikre og styrke væreringene. Ett mulig tiltak er å innstille små/dårlig drevne væreringer, slik at det kan fristilles midler til de gjenværende ringene.

Siden sjeviot (og pelssau) er små raser i ringsystemet er det dessverre ikke utenkelig at slike tiltak kan få store følger. Hva kommer til å skje med sjeviotrasen dersom ringene må innstille og det ikke lenger beregnes væreindekser for sjeviot?

Ingen av sjeviotringene er i fare mht. ringgrensene pr. i dag (600 søyer). Tabellen viser antall medlemmer, gjennomsnittlig buskapsstørrelse, antall søyer, antall prøveværer og antall eliteværer for sjeviotringene (fra søknad om godkjenning 2001/2002).

ring	ant. søyer	ant. p-værer	ant. e-værer	ant. medl.	snitt søyer
141	800	17	8	23	35
163	860	17	11	31	28
171	950	20	9	26	37

Positive sider ved sjeviot/sjeviotringene:

- god sau tilpasset skrinne beiter
- avlsarbeidet fungerer bra
- lett å selge avlsværer/kåra lam
- godt miljø knyttet til ringene

Negative sider ved sjeviot/sjeviotringene:

- små buskaper (flere har andre raser i tillegg)
- enkelte parer ikke lamma
- liten populasjon – innavl – lite effektiv bruk av eliteværer

Landsrådet skal gjennomføre en ”ringanalyse” i løpet av våren. Tidligere har ringene kun blitt vurdert ut fra antall søyer/prøveværer og antall værer med for lite avkom. Gjennom ringanalysen vil nye mål bli vurdert. Det er viktig at sjeviotringene prøver å være ”beste gutten i klassen”.

Konklusjon

Væreringene er viktige for sjeviotrasen, ved at de er forpliktende og ved at de skaper et livskraftig og godt miljø. Et avlsarbeid basert på kåring alene (innstilling av ringene) vil sannsynligvis føre til at antall sjeviot vil bli sterkt redusert.

Kåring av sjeviot – behov for egne retningslinjer?

Behov for egne retningslinjer for kåring av sjeviot ble diskutert. I utgangspunktet er det ikke spesielt behov for dette, fordi ringene selv sorterer blant de beste kåra lamma til innsett i ringene. Noen av ringmedlemmene er kåringsdommere og det tas derfor vanligvis de nødvendige hensyn (dømming av dyr i egen ring er vanlig – men anses ikke som noe problem).

Det er ingen prinsipielle forskjeller ved kåring av sjeviot og norsk kvit sau, men sjevioten er annerledes og kan ikke sammenlignes direkte med nks. Korte bein kan være et større problem for sjeviot enn nks. Det er ønskelig at det stilles visse krav til raserenhet, fordi innkryssing ofte kan komme til syne etter flere generasjoner og fordi det nå stilles krav til dette for å få indeks.

Konklusjon

Signe Dahl utarbeider et utkast til retningslinjer for kåring av sjeviot – hvor typiske rasepreg, spesielle ønsker og krav til raserenhet beskrives. Retningslinjene sendes på høring til ringene.

Uttak og bruk av seminværer

Tabellen viser antall utsendte frossensæddoser og lagerstatistikk for sjeviotværer. Hilmar, Røvaren og Nupson er i live på Staur og vil produsere høsten 2002 også.

Knr	Navn	Doser utsendt 2001	Doser på lager
9158806	Eimar	7	29
9359459	Kurt	30	203
9559717	Albin	28	27
9655691	Braute	53	442
9751077	Clinton	8	223
9756951	Snorre	36	432
9757699	Eros	8	186
9858615	Peik	21	47
9858928	Hilmar *	121	328
9858930	Siggen	59	373
9858937	Røvaren *	140	249
9858954	Ingmar	77	453
9858978	Even	12	358
9951149	Mirakules	80	398
9951150	Brage	34	373
9955400	Nupson *	59	104
Sum		773	4225

Kommentarer: Det er flere av disse værene som er aktuelle å bruke framover, det er derfor ikke behov for mange nye værer i år. Mye tyder på at Even og muligens Eros gir gule avkom. Dette bør kontrolleres og dosene bør kastes dersom dette viser seg å være riktig. (Etter møtet ble dette kontrollert: Eros har 156 avkom i sauekontrollen, av disse er 81 slaktet – ingen er registrert med gult fett. Even har 255 avkom, 124 er slaktet – tre er registrert med gult fett høsten 2001 (to i Hordaland, en i Møre og Romsdal)– to av disse etter at slaktefristen gikk ut høsten 2001.)

I ring 171 har sønner etter Clinton hatt problemer med fruktbarheten. Dette har ikke vært noe problem i de andre ringene.

Fem foreslåtte seminværkandidater for 2002 ble vurdert og det ble konkludert med at kun to ønskes på seminstasjon i år: 9955352 Festus og 9955361 Knotten (væren 200050852 Henning kan være aktuell for inntak neste år).

Import av sjeviot

Det finnes sannsynligvis lite sjeviot utenom ring som ikke er i slekta med ringdyra.

Søknad om hjelp til import av sjeviot sendt fra ring 171 i 2000 har ”forsvunnet i systemet”. Dersom import fortsatt er ønskelig/aktuelt må det tas nytt initiativ.

Det ble orientert om at det høsten 2001 ble importert frossen pelssau-sæd fra Sverige, at dette er klarert sjukdomsmessig og at det ikke koster så mye. Signe Dahl sjekker om det finnes sjeviotdoser på lager i Sverige. (Etter møtet er det klarlagt at det pr. dato ikke finnes frossen sjeviotsæd i Sverige.)

Innavl

Sjeviotringene har et bevisst forhold til innavl og har arbeidet med dette i mange år i forhold til andre væreringer. Det blir aldri satt inn prøveværer av ”utbrukte” linjer i ringene og det opprettholdes bevisst mange linjer. Dette fungerer greit, men medfører at det er mange eliteværer i bruk og at hver elitevæer brukes lite.

Praksis for hvor nært slektskap som aksepteres ble diskutert. I storfeavlen frarådes halvsøskenparing, mens ring 163 godkjenner ikke lam der foreldra er nærmere i slekt enn tremenninger til innsett i ringen. Dette er nok strengere praksis enn de fleste andre ringene i landet.

Konklusjon

Det er et bevisst forhold til innavl i sjeviotringene og internkontrollen i ringene fungerer godt. Det er behov for mer kunnskap om hvordan en kan unngå innavl.

Annet

Det kom ønske om egen værekatalog for sjeviot.

Eilert Årseth ble oppnevnt som kontaktperson for sjeviot (henvendelser til Nsg om rasen kan videreformidler til kontaktpersonen).

Signe Dahl skal sende opplysninger om kontaktperson for sjeviot-interesserte i Oppland til Halgeir Tveit.

Det var stor enighet om at det er ønskelig med flere slike møter framover. Neste møte ble foreslått lagt i forbindelse med neste kontaktmøte i Sogn og Fjordane om to år.

Signe Dahl
ref.